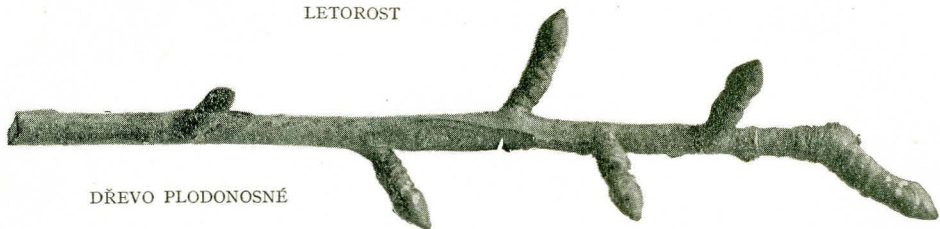

LETOROST

DŘEVO PLODONOSNÉ

AVRANŠSKÁ

Snad není mezi dobrými stolními hruškami jiné, která by nad jiné vynikala tak neobyčejnou plodností, krásou a chutí. Škoda jen, že zraje právě v době, kdy zraje najednou mnoho odrůd dobrých hrušek, čímž velice ztrácí na ceně. Však i přes tuto vadu se těší všeobecné oblibě, ano, ozvaly se již i hlasy, aby ten, kdo má místo jen pro jedinou hrušku, vsadil sobě „Avranšskou“. Tím arcíť řečeno příliš mnoho a nelze slova ta odůvodniti, neboť má sice mnoho vynikajících vlastností, ale má též vady, z nichž výše uvedená a že jen krátký čas vydrží v dozrálém stavu, jsou z největších. Vyskytly se též hlasy proti, opravující uvedený výrok v ten rozum, aby ten, kdo má místo jen pro jednu vysokokmennou hrušku, sázel „Boscovu“ a ten, kdo může mít jediný krsek, vsadil „Avranšskou“.

Známa jest dávno, neboť byla vypěstována z jádra kol roku 1788 ve školkách p. Longuevala v Avranches. Původně zvana byla Bonne de Longueval, později pak překřtěna Le Berriaysem v krásném jeho díle „Traité des Jardins“ podle choti p. Longuevala „Louise Bonne“, k čemuž byl přidán přívlastek d'Avranches.

U nás došla již velikého rozšíření a najdeme ji v každém lepším sadě, na každé sebe menší ovocné výstavce ve velikosti často netušené a v překrásném zbarvení.

Poloha příliš nerozhoduje a roste v chráněných místech ještě ve výši 800 m, ovšem uzrává tam teprve koncem října, ano i v listopadu, ale stává se tím cennější.

Sázeti se může do každé lepší půdy, nikterak si nevybírání, ač při její veliké plodnosti mělo by se vždy hleděti, aby obdržela půdu živnou, ne suchou, anebo aby se občas ve vzrůstu podporovala vydatným pohnojením. V suché půdě rodí velmi drobné plody.

Místo se jí hodí každé, podél silnic, polní i domácí sad tak dobře, jako malá domácí zahrada. Tvar stromu jí svědčí jakýkoliv, vysoký, polovysoký, přirozený nebo uměle vedený krsek ve tvaru jakémkoli a hodí se stejně dobře pro nejmenší tvary jako pro největší.

Na kdouli roste výborně a zdravě. Kdo však se chce dočkati statnějších krsků, učiní lépe, sází-li jehlance nebo palmy na šlechtěné plánce. O tom, jak plísním a nemocem odolává, se rozcházejí mínění; jedni nechťi o ní ani slyšeti, že trpí příliš plísněmi nejen listů, nýbrž i plody — druzi tvrdí naopak, že jest úplně otužilá a vzdoruje plísním. Ze zkušenosti mohou říci, že teprve jen asi dvakrát jsem viděl skvrnité plody, byly to však plody se stromů stářími již churavých. Až teprve v roce 1910, kdy trpěly veškeré hrušky plísněmi, trpěla i tato stejnoměrně s nimi.

Plodnost její je příslovečná a těžko by se dal jiný druh k ní přirovnati v té příčině. Začíná záhy, obyčejně již ve školce a není nic zvláštního, že rodí již dvouleté stromky na kdouli šlechtěné. Zřídka kdy se stane, že by vůbec neměla některý rok plodů.

Strom roste v mládí bujně, pěkně do výšky, tvoří vysokou jehlancovitou korunu, brzo však ochabuje ve vzrůstu a nasazuje množství plodonosného dřeva; zůstává poměrně malý.

Svámi letorosty se velice liší od jiných druhů (viz obraz); bývají dlouhé, téměř rovné, stejnoměrně silné, oblé, nezatelně pod oky prohýbané, fialově nahnědlé, ve stínu nahnědle zelenavé a dosti hojně poseté bělavými, okrouhlými tečkami.

Oka jsou odspodu hustě rozdělena, malá a jen špičkou odstálá, ke konci letorostu bývají větší, krátce kuželovitá a více odstálá, na patkách úplně krátce vydutých a zcela mírně žerkeratých; na špičce letorostu bývají některá velmi silně vyvinutá a jednotlivě, zvláště na kdouli, změněna v květná poupata.

Listy na jaře rašící bývají nahnědle jasně zelené a na okraji slabě ochmýřené, později tmavě zelené, 80—90 mm dlouhé, 54—56 mm široké, oválové nebo vejčité, se špičkou buď zcela krátkou, někdy i více protaženou, po délce srpkovitě, na šíř na způsob člunku prohnuté, na okraji nestejně pilovité, na řapících 25—40 mm dlouhých, dílem niťovitými, dílem kopinatými, dlouhými palisty opatřených. Ke konci letorostu bývají listy vždy menší, příplodní o něco větší, na řapících až 55 mm dlouhých.

Květy vykvétají ve větších chomáčích z krátkých, baňatých, ve velkém množství se vyvinujících poupat (viz obraz), bývají prostředně veliké, složené z úzce okrouhlých, navzájem se nedotýkajících plátků; dobře snášejí lehké mrazíky i deště.

Plody s vysokokmenu bývají 80—95 mm dlouhé, 57—65 mm široké, ve váze 130 až 180 g; se zákrsků až 115 mm dlouhé, 80 mm široké, ve váze až 250 g. Tvaru jsou stejného, jak obrazem přesně znázorněno, jen zřídka se vyskytují patrné odchylky. Povrch velkých plodů bývá někdy jemně zhrboleno, aniž to však bylo na újmu tvaru, většina jich jest pěkně stejnoměrná. Na stromě drží pevně.

Kalich sestavený z dlouhých a rohovitých listenů jest otevřen a vězí v poměrně velké, mělké a miskovité jamce.

Stopka, zdánlivě do špičky plodu vtačená, bývá dřevnatá, 20—30 mm dlouhá, silná, některá ke konci zdužnělá, zelenavá a hnědá, rovná, někdy lehce přimáčkuta na stranu.

Slupka jest hladká a lesklá, se stromu bývá světle zelená a na sluneční straně rudá; později jasně žlutá a na slunci buď jako by červeně natečkovaná, po většině však krásně temně červená, dílem i žíhaná. Nápadné, ve stínu zelenavé nebo zelenavě rzivé, na sluneční straně zahnědlé a červeně vroubené tečky pokrývají hojně celý plod; místy se najde i rezavá skvrna a blíže stopky i kalicha bývá někdy roztroušena drobná a jemná rez. V pravé zralosti bývá zbarvena opravdu nádherně. Plody ze stínu bývají úplně žluté a zeleně prokvétalé. Vůně zralých plodů jest jemná, nevyniká však.

Dužnina bývá zažloutle bělavá, jemná, šťavou přetéká, zcela se rozplývá a vyznačuje se jíbeznou, jemně kořenitě navinulou, sladkou, výbornou chutí, s pikantní, slabě natrpklou příchutí. Jaderník bývá malý, obklopený velmi jemnou zrninou, úzce dutoosý a chová v těsných pouzdrech poměrně velká, černá, ke špičce hnědá, často i bělavá jádra s malou přilbou.

Uzrává od začátku do polovice října, někdy dříve, někdy později, podle počasí; zralá vydrží jen několik dnů a rychle ztrácí svoji výbornou chuť.

Trhati se má poslední dny v září, k dalekému zasilání již v polovině září, ale nenabývá pak jemné chuti.

Jest to stolní hruška první třídy a dá se zužitkovati v domácnosti všemožným způsobem.

Na trhu byla by velice hledanou, kdyby se nabízela v pravé zralosti a nepomačkána. Stala by se též okrasou trhu a soutěžila by hravě se všemi současně zrajícími, ale tak, jak se dnes přináší na trh, nevzbuzuje chuti ke koupi.

Není snad ovocnického spisu, do něhož by nebyla pojata. V seznamu Pomologického ústavu v Troji jest zapsána pod čís. 294, Avrancheská a Bláha připsal: Strom roste vždy bujně, letorosty dlouhé a silné, koruna přímá a nepřilíš široká. Úrodnost se dostavuje záhy, někdy později, pak ale stálá. Polohu snese otevřenou. Pro tvary na kdouli šlechtěná jest velmi dobrá a přináší ovoce velmi velké a krásně zbarvené. Plísni nebo mrazy netrpí. Zemská pomologická zahrada obdržela ji v roce 1864 od Doc. Reitziga.

„Moravské ovoce“, čís. 53, Hruška Avranžská — Dobrá Louisa.

„Handbuch der Obstkunde“, čís. 383, Gute Louise von Avranches se značkou **.

Dochnahl, čís. 731, taktéž. Gaucher's „Pomologie“, čís. 42 taktéž.

Leroy „Dictionnaire“, čís. 291, Bonne Louise d'Avranches.

Ed. Jankowski: „Sad i ogród owocowy“, str. 338, Dobra Ludwika.

Další známá synonyma: Bergamot d'Avranches, Beurré d'Arandoré, Bonne Louise d'Arandoré, Poire de Jersey, Louise Bonne d'Avranches, Louise Bonne de Jersey, William IV., Bonne de Longueval, Bonne Louise, Bonne d'Avranches, Beurré d'Avranches, Poire de Louise, Louise de Jersey, Louise d'Avranches, Louise Bonne, Prinz von Württemberg.

